

τῇ λαλουμένῃ. Ἀλλ' ὅσα δύναται τις νὰ ἔκφράσῃ διὰ τοῦ ἐλλειπεστάτου τούτου λεξιλογίου εἶναι τό-
σον ὀλίγα, ὥστε ταχέως ἀποκάμνει ἀναγκαζόμενος νὰ θυσιάζῃ τὰς πλείστας καὶ πολλάκις τὰς καλλι-
στας τῶν ιδεῶν αὐτοῦ πρὸς ἀποφυγὴν γλώσσικῆς ἀη-
δίας. Περὶ τοῦ Παχανίνη λέγεται ὅτι κατώρθωσε νὰ
θελῇ τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ διὰ θιολίου, εἰς τὸ ὄ-
ποιον μία μόνον ἀπέμενε γορδή. Τοιοῦτο τι διցανον
κατήντησεν ἐκ τῶν ἀδίκων ἔξοστρακισμῶν καὶ τῆς
βρυκολακιάσεως τῶν ἀττικῶν τύπων ἡ γορδοφυένη
γλώσσα. Ἀλλ' οὔτε εὔκολον εἶναι νὰ γίνῃ τις Πα-
χανίνης, οὔτε πιστεύομεν ὅτι κάκείνος δὲν θήθει προ-
τιμότητη νὰ φυτεύῃ λάχανα, ἢν κατεδικάζετο εἰς ι-
σόδιον γρεπῖν μονοχόρδου. Ο δ' ἔτερος τῶν ἐχογη-
τοῦ προβλήγου τούτου μνημονεύθετων δύο λόγων πε-
μπορίζεται εἰς τὸν ἔξης ἀπλούστατον συλλογισμὸν,
ὅτι κατὰ τὸ αιτό γρονικὸν διάστημα, τὸ ὄποιον θή-
θελον διπτανήσει, ὅπως γράψω μίκην μόνην μετριοτά-
την σελίδα, ἡδύνωμάνην ν' ἀναγγύσω εἴκοσι τούλαχιστον
καλλίστας τοῦ Σπένσερ, τοῦ Ηλιοδώρου, τοῦ Ρενάν,
τῆς Σάνδη, τοῦ Λουκιανοῦ, τοῦ "Αἴνε ή τοῦ Τευνιώ-
νος" ἀκαταχρέτροτος δὲ θήθελεν εἴναι παρ' ἔμοι οἵτι-
σις ὁ φόβος μὴ ζημιώσω ἐκ τούτου τοὺς, τυχὸν, ἀνα-
γνώστας μου, ἐνῷ πρόγειρα εἶναι καὶ αὐτοῖς τῶν συγ-
γραφέων τούτων καὶ πλείστων ἄλλων ισχίων τὰ
ἔσχα.

ΦΥΤΟΦΑΓΙΑ

Δέν γνωρίζω περὶ τίνων πλεονεκτημάτων τῆς φυτοφαγίας ζητεῖ πληροφορίας ὁ φυτοφάγος τῆς ἐν τῷ 12ῳ φύλλῳ σπίριψ 'Αλληλογραφίκης τῆς «Φιλ. Ἡγοῦς». Περὶ τῶν ὑλικῶν ἡ τῶν ήθικῶν; 'Αμφότερα ὅμως ὑπάρχουσι τόσον καταφαγή, ὥστε πάντες οἱ ἐκ τοῦ πλησίου μελετώντες τὰς ἀχράς τῶν ἐκ πρώτης ὄψεως ἔκκεντρικῶν νομιζομένων ὀπαδῶν τῆς ἀναιμάκτου διαίτης τῶν καρπῶν καὶ φυτῶν ἀναγνωρίζουσι τὴν βιοποιότηταν καὶ ὡρέλεικαν αὐτῆς καὶ ὄμοιογούσιν ὅτι μικρά μόνον ἵσχους θελήσεως ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τις βίον ἀνετάπερον, εύτυχέστερον καὶ μᾶλλον ἀνέξχρτητον τοῦ συνήθους, τοῦ στηρίζουμένου ἐπὶ τῶν ἀπολκύσεων τῆς γαστρός. Τὰ ἐκ τῆς φυτοφαγίας ύλικά καὶ ήθικά ἀγχότερα εἰναι τόσον πολλά, ὥστε πολλαὶ στήλαι τῆς «Φιλ. Ἡγοῦς» δέν θὰ ἕρκουν πρᾶξης λεπτομερῆ ἔκθεσιν αὐτῶν, καὶ δέν ἔχουμεν ἵσως τὸ δικαίωμα νὰ θυσιάσωμεν πολύτιμον γάρδον τοῦ περισσικού γάριν τῶν φυτοφάγων. Συντόμως θεῖν καὶ περιληπτικῶς θὰ ἔξετάσωμεν τὸ ζήτημα.

Παρεπομόνης είναι σύστημα σκληρών, ἄδικον, ἀ-
καλεσθητον. Ήσον σκληρύνει τὴν καρδίαν του ἀν-
θρώπου ἡ σφραγὴ τῶν ζώων, ἔνευ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης,
γάρ τιν τῆς λαμπρής καὶ μόνης, τοῦτο εὑνόητον βε-
βαίως. Οἱ ἀνθρώποι, ὁ συνειθίζων παιδιόθεν νὰ φο-
νεύῃ πλάσματα θῶνται καὶ ἀνύπερβοτα, καταντῶ-

ανακίσθητος καὶ ἐγώστης καὶ ή καθημερινή μετ' αδιαφορίας χρῆσις τῆς μαχαιρᾶς κατὰ ζώων νοούντων καὶ αἰσθανομένων συνθήξει αὐτὸν νά τὴν μεταχειρίζεται εὐκόλως καὶ κατὰ τῶν ὄμοιών του. Ἀπό τῆς ζωοτονίας, ἦτοι τῆς κρεωφργίας, μικρὰ ή διαφορὰ μέχρι τῆς ἀνθρωποτονίας. Οἱ κρεωπῶλαι οὐ πηρέχου πάντοτε οἱ σκληρότατοι τῶν ἀνθρώπων. Τὰ ἔθνη τὰ ζῶντα ἐκ τῆς θήρας καὶ ἀλειείς εἰναι τραχύτερα τῶν γεωργικῶν, τῶν κατ' εὐθείαν ἀπό τῆς μητρὸς γῆς, ὅντες φόνων, ἀντλούντων τὰς ζωϊκὰς δυνάμεις. Ἀν ἐπ' ὀλίγον μόνον εὔσυνειδήτως σκεφθῆτε οἱ κρεωφργοὶ, οἱ ἔχοντες καρδίαν, ὅτι ἀπλῶς πρὸς ίκανοποίησιν τῶν παρὰ φύσιν λαμπάργων τάσεων τοῦ στομάχου σας γίνεσθε αἴτιοι νά βασανίζωνται καὶ νά φονεύωνται τόσαι αἴθωκι οὐπάρξεις, εἰμι καὶ βέβαιος ὅτι θά φρίξετε καὶ θ' ἀποτροπιασθῆτε τὴν πρᾶξιν σας. Ἐπυγή ποτε νά ιδήτε μικρὸν ἀρνίον ἀποχωρίζομενον τῆς μητρός του καὶ συρόμενον πρὸς τὴν σφραγήν; Μετὰ ποίου πόνου τείνει τὰ βλέμματά του πρὸς τὴν μητέρά του, τηκομένην διότι δὲν δύναται νά τὸ σώμα ἀπό τῶν ἀρπάγων χειρῶν τοῦ ἀνθρώπου. Εἴδετέ ποτε ἑρωτευμένον ζεῦγος πτηνῶν χαριεντιζομένων μεταξὺ τῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων, ὅτε αἴφνης κυνηγός διέρχεται καὶ φονεύει τὸ ἔν τούτων; Μετὰ ποίου ἀλγούς περιπέταται τὸ ἔτερον ἀναζητοῦν τὸ ταῖρι του. Εἶνε δίκαιον τοῦτο; Εύρισκετε ὅθιν σείς οἱ κρεωφργοὶ νά σᾶς ἀποχωρήσῃ τις διὰ φόνου ἀπό τὴν μητέρα σας, ἀπό τὴν σύντροφόν σας. ΤΑ! διὰ νά ιδη τις τὰ σκληρὰ ταῦτα ἀνοστοιργήματα ἀπαιτεῖται νά ἔρῃ καρδίαν τῆς ὄποιας οἱ ὄφθαλμοι νά μὴ σκοτίζωνται οὐπό τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς κνίσσης ψήνομένων σαρκῶν. Πόσην ἀδικίαν διαπράττουσιν οἱ κρεωφργοὶ κατὰ τῶν ζώων, τὰ ὄποια καὶ αὐτὰ σκέπτονται, αἰσθάνονται, ἀγαπῶσιν, πολλάκις οὐπερβαίνουσι τὸν ἀνθρώπων κατὰ τὰ αἰσθήματα τῆς πίστεως, τῆς εὐγνωμοσύνης, τῆς ἀγάπης. Λησμονούμεν ὅτι καὶ ταῦτα ἔχουσιν ἵστον πρὸς τὸν ἀνθρώπων δικαίωμας ζωῆς;

“Π ρεωφργία και ὁ μετ’ αὐτῆς συναφής τρόπος τοῦ ζῆν διεγείρει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ πάθη, τάσεις ἀπληστους, δημιουργεῖ καθ’ ἑκάστην ἀνάγκας ὑλικές γάριν τῶν ὄποιων οὗτος ἀναγκάζεται ν’ ἀδικη̄, νὰ κλέπῃ τὴν ἀπατὴν. “Οσον περισσοτέρος ὑλικάς ἀνάγκας ἔχει ὁ ἄνθρωπος, τόσον ἀπληστέρερος και ἀγριώτερος γίνεται, τόσον περισσότερον καταγίνεται εἰς τὴν ἐφεύρεσιν μέσων πρὸς ἴκνονοποίησιν αὐτῶν. Γίνεται ἐκούσιος δοῦλος. Τὸ ὑλικὸν συμφέρον κυνηγᾶ αἰωνίως κατίχαριν αὐτοῦ κύπτει μὲν γχυερπῶς πρὸ τοῦ ἰσχυροῦ, ἀδικεῖ δὲ και καταπατεῖ τὸν ἀδύνατον. “Ο φυτοφάγος, ὁ μακρικὸς τὴν καρδίαν, ὁ πονῶν διὰ τὰς δυστυχίας τῶν ζώων, πονεῖ πολὺ περισσότερον διὰ τὰς τῶν ὄμοιών του, συναισθάνεται βαθέως τὸ ἀδικημα και οὐδέποτε ποτέται τούτο. Είμαι βέβαιος ὅτι ἐν κοινωνίᾳ φυτοφάγων θὰ βασιλεύῃ αἰωνία εἰρήνη, ἀγάπη, συμπάθεια πρὸς τοὺς δυστυχεῖς. “Ο φυτο-

φάγος ἔνεκα τῆς λιτῆς διαιτης του και τῶν ὀλίγων ἀπαιτήσεών του, δὲν ἄγεται ὑπὸ απηνωδῶν ὁρέζεων, δὲν ἐπιθυμούεται τὴν ιδιοκτησίαν ἢ τὴν ζωὴν τοῦ ἄλλου. Ὁλαχιστοὶ ὡραὶ ἐργασίας ἀσφαλίζουσιν αὐτῷ τὰ ὑλικὰ τῆς ὑπάρχεως του μέσα, τὰς δὲ ἄλλας ὥρας δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ καλλιεργῶν τὸ πνεῦμα και τὴν καρδίαν του μελετῶν τὴν φύσιν θαυμάζων τὸ ὄφελον. Εἰναι ὑλικῶς ἀνεξάρτητος και δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ὑποθίβεται πρὸ τοῦ γρήματος.

Εἶπομεν ἀνωτέρῳ ὅτι ὁ ἀνθρώπος καταφεύγει εἰς τὴν κρεωφαγίαν χωρὶς νὰ ὠθηται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. Ἀν τὸ κρέας ἦτο ἀπαρκίτητον πρὸς τροφὴν αὐτοῦ, ἢν ἦτο ἀδύνατον νὰ ζήσῃ ἀνευ αὐτοῦ, οὐσις αἱ ἰδέαι τῶν φυτοφάγων ἡσαν ἀνόντοι, ίσως εἴχε δίκαιον νὰ τρώγῃ κρέας κατὰ τὸν νόμον του ὑπὲρ ὑπάρχεως ἀγῶνος. Ἀλλὰ τὸ κρέας εἶναι ὅχι μόνον πειττόν, ἀλλὰ και βλαχερόν. Κατὰ τὰς χημικὰς πάντων τῶν φυτῶν και καρπῶν ἀναλύσεις, ταῦτα πειράχουσιν ὅλας τὰς θρεπτικὰς ὑλας, λιπαράς, λευκωματώδεις, ἀμυλώδεις, ἀνόργανα ἄλατα. Ο ὁργανισμὸς του ἀνθρώπου, (ἀδόντες, πεπτικὸς σωλήν) δὲν προσομοιάζει οὔτε πρὸς τὸν τῶν σαρκοφάγων, οὔτε πρὸς τὸν τῶν ποορδάγων. Είναι ἀνάλογος πρὸς τὸν τῶν πιθήκων, οἵτινες εἶναι ζῶα κατ' ἔξογὴν καρποφάγα. Ἰδέαι ἀσφαλιμέναι περὶ τῆς δυνάμεως τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν παρρκινοῦσι τὸν ἀνθρώπον νὰ μολύνῃ τὴν μὲν συνείδησίν του διὰ φύκων, τὸ δὲ αἷμά του διὰ πασῶν τῶν δηλητηριωδῶν οὐσιῶν τοῦ κρέατος, πτωματῶν κλ. Ἀλλ, οὐδεμία παράθεσις τῶν νόμων τῆς φύσεως μένει ἀτιμώρητος. Στομαχικὰ και νευρικὰ νοσήματα παντός εἰδούς κατατρύχουσι κατὰ τὰ τελευταῖς ἔτη τοὺς σαρκοφάγους ἀνθρώπους.

Νομίζουσι τινες ὅτι διὰ τὸν πνευματικῶς ἐργαζόμενον εἴναι ἀναγκαία ἡ κρεωφαγία, ἀλλὰ δὲν τολμῶσι νὰ κάψωσι δοκιμήν. Ο γοράφων ταῦτα ἀπέγει τοῦ κρέατος ἀπὸ δεκαπέντε ἥδη ἔτη και δὲν αἰσθάνεται ἐλαττουρέμενας οὔτε τὰς σωματικὰς οὔτε τὰς διανοητικὰς δυνάμεις του. Ἀνθρωποι τῶν γραμμάτων ἐν Εὐρώπῃ και Ἀμερικῇ ἀσκοῦσιν ἐπὶ ἔτη ἥδη τὴν φυτοφαγίαν. Ο Φραγκισκός Σχεσταί, ὁ περίφημος ἐν Παρισίοις δραματικός κριτικός, θιστεὶς ἐδοκίμασεν ἐσχάτως τὴν φυτοφαγίαν κατὰ τὸ 70ὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος ἐκήρυξεν ὅτι μὲ τὴν νέκαν δίκιτάν του αἰσθάνεται τὸ πνεῦμα του καθαρώτερον, ἵκανώτερον πρὸς πολύωρον διακονητικὴν ἐργασίαν. Ο πρᾶξος και πλήρης αἰσθήματος Τολστοΐ είναι φυτοφάγος. Ο Φραγκλίνος, ὁ Ρουσσώ, ὁ Σχέλευ, ὁ Αζμαρτίνος παρεδέχοντο τὴν βλάβην τοῦ κρέατος και ἀπειγον ἐν μέρει ἡ παντελῶς αύτοῦ. Ἀλλὰ τὰς βάσεις τῆς εὐγενοῦς τῆς φυτοφαγίας ἰδέας εὑρίσκουμεν παρὰ τοῖς αργιζοῖς "Ελληνοιν. Τίς δὲν γνωρίζει ὅτι ὁ Ημικαγόρας και οι μαθηταὶ του ἀπειγον τοῦ ἔθιμου τῆς κρεωφαγίας;

Γνωρίζω ὅτι τοὺς φυτοφάγους ὑποδέχονται κατὰ πρώτον οἱ ἐπιπολαῖς σκεπτόμενοι μὲς μειδίαις εἰ-

ρωνείαι, θεωροῦντες αὐτοὺς ἐκκεντρικοὺς και ἀνθρώπους μὲ ίδιαν καὶ ἀπραγματοποίητα. Και ἐν τούτοις τὶς ζητοῦσιν οὗτοι; Μόνος των σκοπός είναι νὰ ἔχευρωσι τρόπον διαίτης διὰ τοῦ ὅποιου ὁ ἀνθρώπος νὰ ἐπιτυγχάνῃ εὐκολώτερον τὴν εύτυχίαν του. Και ἀληθιής εύτυχία ἀνευ ἐλκτωτώσεως τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν, ἀνευ ἀγράπτης, ἀνευ συμπαθείας πρὸς πᾶν ὃν ἀδιακρίτως είναι ἀδύνατον νὰ ὑπαρξῇ. Η ἄλλη εὐτυχία, η στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ὑλικῆς και τῆς ἀγρίκας ἀρχῆς του δικαίου του ἴσχυροτέρου, είναι εὐτυχία κατηνώδης και πρόσκαιρος και γίνεται ὅταν ἐκλείψωσι τὰ ὑλικά μέσα ἐπὶ τῶν ὅποιων στηρίζεται.

ΧΑΡ. ΒΟΥΛΑΔΑΣ.

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

Τὰ υωρὰ και ἡ φυσιολογία.

Σήμερον ὅτε αἱ περὶ ἔξελίζεως θεωρίαι, ὃν δὲν ἀπέκτησαν κύρος ἀξιωμάτων, ἐνεκαίνισαν οἵμως νέαν μεθοδολογίαν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, είναι ἀνάγκη πολλὰ φαινόμενα νὰ ἔχεται οὕτι μόνον ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἐφαρμογὰς αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων αὐτὰ καθ' ἔκυτά. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ διακεκριμένος φυσιολόγος Λουδοβίκος Ροδινσών ἔχει ἀφιερώση σπουδαίας μελέτας εἰς τὴν ἔξετασιν τοῦ προϊστορικοῦ ἥμπιον, τονίζων τὴν θέσιν ὅτι πολλαὶ χαρακτηριστικαὶ τάσεις τοῦ πιθηκειδοῦς προγόνου είναι φανεροὶ ἀκόμη εἰς τὸ σημερινόν νήπιον. Εύρυνων δ' ἀκολούθως τὴν θέσιν του ζήτει νχποδείξῃ ὅτι ἡ κατάστασις τῆς ζωάδους ἀγριότητος του πρώτου ἀνθρώπου δικρέσεν ἐκατοντάδας γιλιάδων ἔτων ἐν τῇ ιστορίᾳ του κόσμου.

Και πρώτον μὲν διαπιστοῖ τὸ γεγονός ὅτι τὰ νεογνὰ τῶν ζώων δύοις ζουν περισσότερον τοὺς προγόνους αὐτῶν περὶ ὅταν κατέπιν τὴν ηλικιαθώσι. Η σπουδὴ τῆς ἐμβριονολογίας δὲν ἐπιτέρπει καμμίκιν ἀμφιβολίεν περὶ τοῦ πράγματος. Ἐπίσης και τὸ νήπιον διετήρησε πολὺ περισσότερον ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, πολλοὺς χαρακτηρας του πιθηκειδοῦς προγόνου. Οὐχ ἡ ττον ὁ κακών οὗτος παρουσιάζει ἔξαιρέσεις πολλάς, εἰς μίαν δὲ τοικύτην ζήτησιν είναι ἀνάγκη ν' ἀξιούνται πολλῆς προσοχῆς αὐταὶ, διότι ἀποδεικνύουσιν ἀκριβῶς τὴν εἰδικὴν ἐπίδρασ.ν τοῦ περιβάλλοντος και του μέσον.

Και ἐν πρώτοις τὸ περιεργάτερον φαινόμενον, τὸ ὅποιον προσθέλλει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν προσογὴν του ἐπιστάμονος παρατηρητοῦ είναι ἡ ἔξαιρεσία στρογγυλότης τῆς κατασκευῆς του νηπίου. Τίς θὰ ἀδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ πιμελή, ἡττις περιενδύει τὸ σῶμα του νηπίου, μᾶς ἀφηγεῖται τὰς τραγικωτέρας περιπετείας τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας τῶν πρώτων ἡμερῶν; Και οἵμως εἰς αὐτό τὸ συγκρέασμα ἀγρύπειχ